

את צמח דוד עבده מהרה תצמיח, וקרנו תרום בישועתך, כי לשועתך קונו כל היום, ומצפים לישועה: ברוך אתה יהוה, מצמיח קרו לשועה:

מקורות ומדרשים

את צמח. טעמים רבים נאמרו על שלא חיבר הקלייר פיות על ברכת אה צמח דוד, וראתה בסידור תפלה ישירה בהגיה מהמו"ל ר' מאיר דוד הרצברג ז"ל, שהוכחה, שהקליר נקט בכך מכמה כמות כמו היירושלמי, וסבירא ישירה להניח שבס בוה נקט בהירושלמי שכרכת צמח דוד נכללה בבונה ירושלים. ولكن לא חיבר לברכת צמח דוד אלא כלל בברכה בונה ירושלים כפי שחוcharmis את הפירות יוארגן ימנם לכונן עיר דוד").

לדעת שישיטה היירושלמי הייתה לכלול ברכת דוד במבנה ירושלים והיה מסויימים הברכה אלקי דוד בברכת ירושלים ראה מוה ביירושלמי (פרק בתרא ודרא השנה ובירושלמי ברכות פרק תפלה השחר) אבל בתלמוד בכלל מוכיח לברך ברכת דוד בפני עצמו וברכת ירושלים בפני עצמה מוה (מגילה פרק היה קורא למפרט) שמנונה והולך כל הרו"ט ברכות ומונה ברכת ירושלים בפני עצמה וברכת דוד בפני עצמה עיי"ש. ממצוין הדברים אלו בברכות ברכה אחת היירושלמי הייתה לכלול אלו בברכות ברכה אחת ולא כבחולמוד בכלל (עייןתוספות ר' י"ז). ולפי מה שהבאתי לעיל המקורים נאמנים כי הרבה פיות הקלייר נסוד עפ"י שיטת היירושלמי גם כאן נתה אחר שיטת היירושלמי לכלול שני בני ברכות הנ"ל ברכת אחחת על כן לא יסיד פית על ברכת דוד בפני עצמו.

ובודע קודש אומר טעה ופרש ע"ז את המהרש זכרנו כי ברצון עמר ופקדנו בישועתך (תהלים קו, ז) [בקש דוד] כשחעה נס לישראל ע"ז מרדכי ואסטור אהיה אני ג"כ נזכר שם لكن אמר איש יהודה על שם שבט יהודה (שיצא ממנה דוד) והפירוש ע"ד שאמר הרב מלוכלין ז"ל טעם על שבושענא רבה [כפיות למען חמיין] אלו מהפלין שיענה יתברך ויושענו בוכות העדיקים וחושפני כל צדיק וצדיק ולא חושבין את שאל, ובפירוש [בשםו"ע] לא יסיד הפיט כלום על ברכת אה עטה דוד כמו שישיד על כל ברכה, ואמר טעם שמהנת רבד ושאול היה שונים [זה לה] ע"כ בהושענא רבה שהוא גדר דוד ואושפיזו דיליה לא (ז"ה) שאל, ובפירוש שכא הנס על ידי זרע שאל לא נזכר דוד, ודוד ראה זה והתפלל על זה ולכך ע"כ על כל פנים שבטו ע"כ.

*) טעם על מה שלא יסיד הפיטן בקרובות של פורדים על ברכת צמח דוד, אף שנאמרו על זה טעמים (עיין בספר ווע קודש וכספר אנרא דכלח). אבל הטעמים שם לא יספיקו רק על פורדים כמו שיראה הרואה שם, ומה נאמר בשאר קרובות שישיד הפיטן על שמונה עשרה להושענא רבה ול"ז תמה ולי טבח וט' באב לא יסיד על ברכה הנ"ל, אף שלא נמצא בינו הקרובות הנ"ל אבל פוק חד מאן גברא רבה קמסהיד עליה אחד מהганונים הקומוניס בעל תוספות ר' י"ד (בחידושי לתענית) שהוא בעצם ראה קרובות הנ"ל שלא יסיד על ברכה הנ"ל, על כן לדוד בשנותו את טומו מצאתו להז מוקור נאמן אשר כל אחד יאמר כי הוא זה יספיק בעזה"ת על כל הקרובות הנ"ל, כי הנה מודעת זאת בישראל כי הפיטן הזה הוא ראש הפיטנים רב אליעזר קליר אשר לא נמצא עוד חכם בעמנו אשר רבו הספיקות על זמן היותו על פני הארץ ומי זה הוא ואי זה הוא כמו על הפיטן הזה וכולם לא החליטו דבריהם בהחלטה גמורה אבל בזאת כולם בשפה ברורה אחת ודברים אחידים בחיבור שכמה מקומות היה מניח שיטת השם בכלל נתה אחר שיטת השם יירושלמי, ראה מזה (תוספות חינה ר' יג ותוספות חולין ר' קט) וכחחשובה ממה ר' י"ז מרגלית ז"ל הנופס בראש המחוורים קרבן אהן החליט גם כן הרבר שהרבה פיטוטים יסיד עפ"י שיטת היירושלמי, והנה בהקרובות ג"כ פיט עפ"י נאמנים, הנה בתוספתא ברכות (שלחי פין) תנייא חי' ברכות שאמרו חכמים בגנד חי' הוכחות וכו' וכל ביחסים רשל פושעים ומחייב זדים ושל דוד במבנה ירושלים, ומיהי לה בהירושלמי (פרק היה קורא וכפרק תפלה השחר), ע"ש, אתה הראית